

24 Ιουλίου 2020 - “Μαύρη” ημέρα για την Ορθοδοξία και την Αγιά Σοφιά - Ανησυχία για την αντισεισμική θωράκιση του ιερού συμβόλου της Ορθοδοξίας

/ [Αγία Σοφία](#)

Η 24η Ιουλίου 2020 έχει καταγραφεί ως η “μαύρη” ημέρα για την Ορθοδοξία, αφού τότε τελέστηκε η πρώτη μουσουλμανική προσευχή εντός της [Αγίας Σοφίας](#) στην Κωνσταντινούπολη μετά από 86 χρόνια, ύστερα από την υπογραφή του διατάγματος του Προέδρου της χώρας Ρετζέπ Ταγίπ [Ερντογάν](#) που μετέτρεπε το ιερό σύμβολο της Ορθοδοξίας και Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς από μουσείο σε τζαμί.

Ο Τούρκος πρόεδρος αγνοώντας την UNESCO και τις προτροπές άλλων χωρών και

της διεθνούς κοινότητας για το αντίθετο, προχώρησε στην υλοποίηση μιας ιδέας την οποία είχε δηλώσει πριν χρόνια. Στις 10 Ιουλίου 2020, ο Ερντογάν υπέγραψε διάταγμα, με το οποίο η Αγία Σοφία μετατρέπεται και πάλι σε τζαμί. Το «πράσινο φως» είχε δώσει νωρίτερα με απόφασή του το Συμβούλιο της Επικρατείας, το ανώτατο διοικητικό δικαστήριο της Τουρκίας, ακυρώνοντας το προεδρικό διάταγμα του Κεμάλ Ατατούρκ. Η Αγία Σοφία ως τζαμί άνοιξε τις πύλες της στις **24 Ιουλίου 2020**. Ο Τούρκος πρόεδρος πάντως δεν δίστασε να μιλήσει ακόμα και για λάθος του Μουσταφά Κεμάλ το 1934 όταν η Αγία Σοφία μετατράπηκε σε μουσείο.

Μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης, η Αγία Σοφία έγινε μουσουλμανικό τέμενος (τζαμί) από τον Μωάμεθ Β΄ τον Πορθητή και μετά την Μικρασιατική Καταστροφή και την ίδρυση του σύγχρονου Τουρκικού Κράτους από τον Κεμάλ Ατατούρκ, μετατράπηκε σε μουσείο με απόφαση του υπουργικού συμβουλίου στις 24 Νοεμβρίου 1934. Η Αγία Σοφία ως μουσείο άνοιξε τις πύλες της την 1η Φεβρουαρίου 1935 και στις 6 Δεκεμβρίου 1985, ανακηρύχθηκε από την UNESCO, Μνημείο της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Κατά την φετινή επέτειο μετατροπής της Αγίας Σοφίας σε τζαμί, ο Ερντογάν με ανάρτησή του σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης ανέφερε: «Η Αγία Σοφία, που σπάσαμε τις αλυσίδες της πριν από πέντε χρόνια και την επανενώσαμε με τους πιστούς με το κάλεσμα για προσευχή, αν θέλει ο Θεός, θα παραμείνει ελεύθερη για πάντα...».

5 yıl önce bugün zincirlerini kırıp Ezan-ı Muhammedîlerle yeniden

buluşturduğumuz Ayasofya, inşallah ebediyen özgür kalacak...

<https://t.co/WcwQSqiHqo>

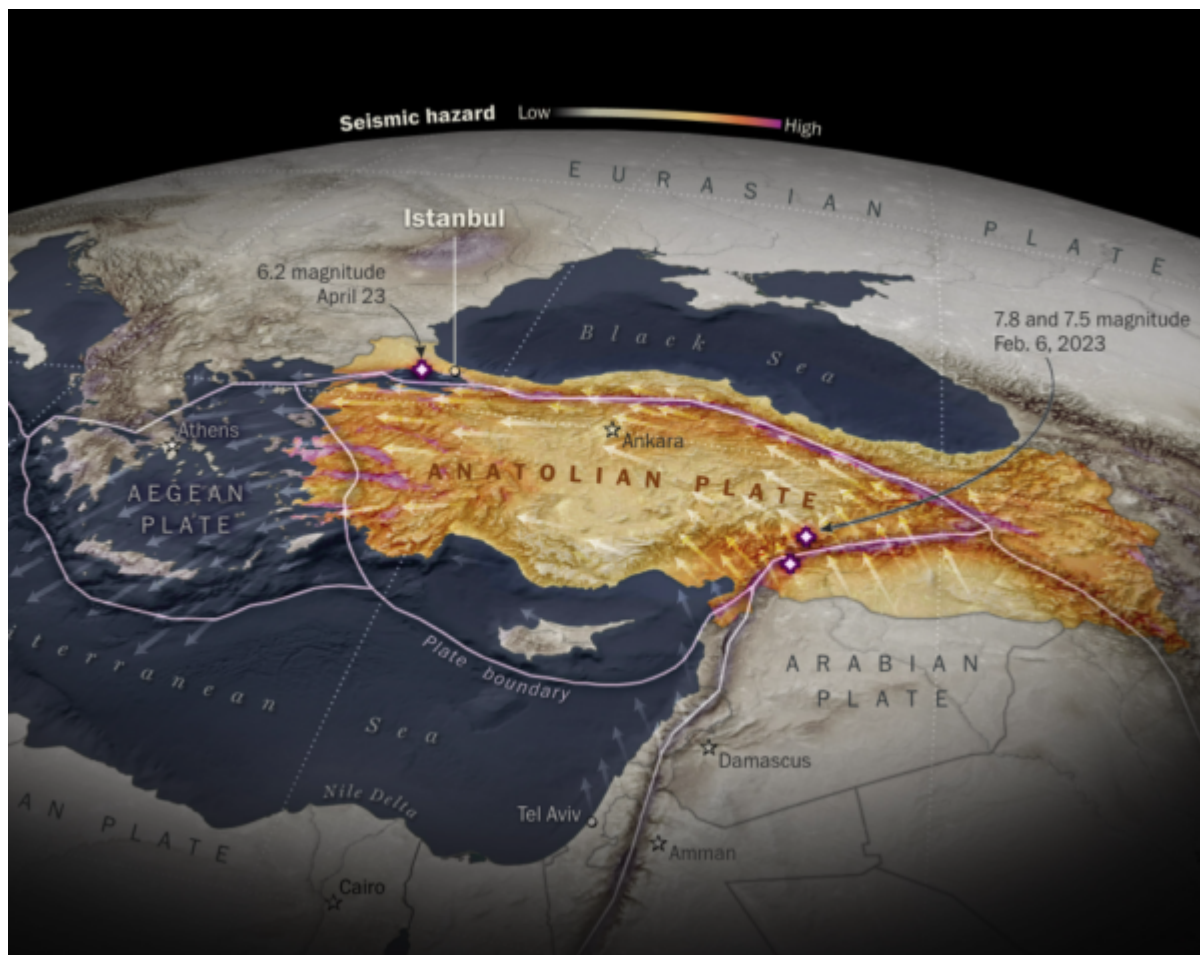
— Recep Tayyip Erdoğan (@RTErdogan) [July 10, 2025](#)

Προκλητικό εμφανίζεται με ανάρτησή του και το κυβερνών Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (AKP), το οποίο σημείωσε: «Με τη θέληση του Αλλάχ, ο ήχος του Κορανίου από τους θόλους της Αγια-Σοφιάς και το κάλεσμα στην προσευχή από τους μιναρέδες της δεν θα σταματήσουν ποτέ».

Η αντισεισμική θωράκιση της Αγίας Σοφίας

Σύμφωνα με εκτενές δημοσίευμα της [Washington Post](#), τα επόμενα 30 χρόνια, οι επιστήμονες προβλέπουν ότι η Κωνσταντινούπολη, η οποία είναι χτισμένη κατά μήκος ενός από τα πιο ενεργά σεισμικά ρήγματα στον κόσμο, έχει από **40 έως 60% πιθανότητα να βιώσει μεγάλο σεισμό, ο οποίος θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο τα κορυφαία πολιτιστικής αξίας μνημεία της, όπως η Αγία Σοφία.**

Η τεκτονική πλάκα της Ανατολίας - Φωτ.: Washington Post

Υπάρχουν περίπου 40.000 ιστορικά μνημεία στην Κωνσταντινούπολη που πρέπει να προστατευθούν από τους σεισμούς, ενώ χιλιάδες κτίρια κατοικιών είναι είτε κατεδαφιστέα είτε θεωρούνται υψηλού κινδύνου. Σύμφωνα με τον Μητροπολιτικό Δήμο της Κωνσταντινούπολης, έως και 700.000 άνθρωποι θα μπορούσαν να σκοτωθούν αν ένας πολύ μεγάλος σεισμός πλήξει την Πόλη. Ωστόσο, η διατήρηση αλλά και η ενίσχυση αυτών των κτιρίων συναντά πολιτικά εμπόδια. Η πόλη διοικείται από το Ρεπουμπλικανικό Λαϊκό Κόμμα (CHP), το οποίο ασκεί αντιπολίτευση στο κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (AKP) του προέδρου Ερντογάν.

Μεγάλοι σεισμοί τον τελευταίο αιώνα γύρω από τη θάλασσα του Μαρμαρά - Φωτ.: Washington Post

«Καταστροφικοί σεισμοί έχουν συμβεί σε αυτή την περιοχή στο παρελθόν και θα συμβούν ξανά. Το ερώτημα είναι πότε, όχι αν», δήλωσε στη Washington Post η Γουέντι Μπόχον, γεωλόγος. «Δεν μπορούμε να σταματήσουμε τους σεισμούς από το να συμβαίνουν, μπορούμε να συμβάλουμε στην καλύτερη αντιμετώπιση αυτών των σεισμών. Το ρολόι χτυπάει και η ώρα να δράσουμε είναι τώρα», πρόσθεσε.

Οι τουρκικές αρχές έχουν λάβει κάποια μέτρα για την προστασία των κτιρίων που κινδυνεύουν περισσότερο. Παρά ταύτα, η πλήρης θωράκισή τους από έναν μεγάλο σεισμό έχει τεράστιο κόστος.

Η Washington Post μελέτησε τρεις περιπτώσεις ιστορικών μνημείων όπου έχει γίνει προσπάθεια βελτίωσης της αντισεισμικότητας: Η Αγία Σοφία έχει δει τις λιγότερες προσπάθειες παρέμβασης λόγω των νόμων περί ιστορικής διατήρησης. Η Βασιλική Κινστέρνα έχει ενισχυθεί με διάφορες συμβατικές μεθόδους. Τέλος, υπάρχει το χαμάμ Ζεϊρέκ Τσινιλί, το οποίο έχει ενισχυθεί εκτενώς μέχρι τα θεμέλιά του.

Εργασίες αποκατάστασης στο εξωτερικό της Αγίας Σοφίας - Φωτ.: Reuters

Η Αγία Σοφία η οποία στέκεται όρθια εδώ και σχεδόν 1.500 χρόνια, **είναι κατασκευασμένη με διασταυρούμενη πέτρα, τούβλα και κονίαμα, μπορεί να απορροφήσει κάποιους σεισμικούς κραδασμούς.** Ωστόσο, για να αντέξει έναν μεγάλο σεισμό, χρειάζεται «σεισμικούς μονωτήρες», δήλωσε ο Ογκιούζ Τσεμ Τσελίκ, καθηγητής στο τμήμα αρχιτεκτονικής του Τεχνικού Πανεπιστημίου της Κωνσταντινούπολης (ITU). Η εγκατάστασή τους θα απαιτούσε την ανύψωση ολόκληρου του κτιρίου, με πρακτική παρόμοια με αυτή που έχει ακολουθήσει η Ιαπωνία σε πολλά νέα και παλιά κτίρια, δήλωσε ο Τσελίκ. «Είναι πολύ μεγάλη παρέμβαση», ανέφερε ο Τσελίκ, προσθέτοντας ότι τέτοιες εργασίες είναι δύσκολες επειδή είναι πολύ ακριβές και περιορίζονται από τους νόμους για τη διατήρηση της ταυτότητας του μνημείου.

Σκαλωσιές στο εξωτερικό της Αγίας Σοφίας - Φωτ.: Reuters

Στο μεταξύ, η αποκατάσταση μνημείων όπως η Αγία Σοφία εποπτεύεται από τη **Γενική Διεύθυνση Ιδρυμάτων, η οποία υπάγεται στην κεντρική κυβέρνηση**. Αυτό σημαίνει ότι ακόμη και μικρές προσπάθειες παρέμβασης μπορούν να δημιουργήσουν εντάσεις και διχογνωμίες μεταξύ της κεντρικής κυβέρνησης και των αξιωματούχων της πόλης της Κωνσταντινούπολης.

Νωρίτερα φέτος, η κεντρική κυβέρνηση **ξεκίνησε κάποιες εργασίες για την αντισεισμική ενίσχυση της Αγίας Σοφίας**. Οι εργάτες άρχισαν να αντικαθιστούν τα μολύβδινα επιχρίσματα στους θόλους, να αναβαθμίζουν το χαλύβδινο πλαίσιο και να ενισχύουν το εξωτερικό για να προστατεύσουν τα αρχαία ψηφιδωτά στο εσωτερικό.

Στο παρελθόν πάντως η κεντρική κυβέρνηση και οι δημοτικές αρχές είχαν διαφορετικές προσεγγίσεις για τις εργασίες ανακαίνισης και αποκατάστασης μνημείων στην Κωνσταντινούπολη.

Ο μεγάλος σεισμός της 23ης Απριλίου 2025

Την ώρα που εκατοντάδες σύγχρονα κτίρια στην Κωνσταντινούπολη υπέστησαν ζημιές και σχεδόν ενάμιση εκατομμύριο κρίθηκαν επικίνδυνα μετά τον ισχυρό σεισμό των 6,2 Ρίχτερ στις 23 Απριλίου 2025, το ιερό σύμβολο της Ορθοδοξίας και Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς βγήκε αλώβητη, όπως είχε

αναφέρει ο τουρκικός Τύπος.

Σύμφωνα με δημοσίευμα του [Turkiyetoday](#), η Αγία Σοφία δεν έπαθε το παραμικρό, προκαλώντας θαυμασμό για την αξιοσημείωτη ανθεκτικότητά της μέσα στους αιώνες. Το μυστικό έγκειται στο **ειδικό κονίαμα** που χρησιμοποιήθηκε κατά την κατασκευή του Μνημείου Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς το οποίο λειτουργεί σαν αμορτισέρ και απορροφά την σεισμική ενέργεια. Επίσης, τα **τούβλα** που χρησιμοποιήθηκαν στον κύριο τρούλο δεν είναι μόνο εξαιρετικά ανθεκτικά στις καταπονήσεις, αλλά και **δώδεκα φορές ελαφρύτερα από τα συνηθισμένα τούβλα**, μειώνοντας το φορτίο στη δομή. Επιπλέον, η δομική ακεραιότητα της Αγίας Σοφίας βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στους **τέσσερις κύριους πεσσούς**, τους δευτερεύοντες πεσσούς και τις κύριες καμάρες που στηρίζουν τον κεντρικό και τους ημιθόλους.

Σύμφωνα με τον ομότιμο **Καθηγητή Μουσταφά Ερντίκ**, ειδικό στη σεισμική μηχανική, **σε έναν υποθετικό σεισμό μεγέθους 7 Ρίχτερ** που θα συμβεί 20 χιλιόμετρα νότια της Αγίας Σοφίας, οι ανατολικοί και δυτικοί ημιθόλοι θα μπορούσαν να αποκολληθούν από τις κύριες καμάρες, προκαλώντας **μόνο τοπικές ζημιές** στον κεντρικό τρούλο.

Σύμφωνα το Πανεπιστημίου του Βοσπόρου, **η δομική κατάσταση της Αγίας Σοφίας παρακολουθείται με ειδικό σύστημα από το 1991**. Το σύστημα αναβαθμίστηκε το 2008 και έκτοτε έχει καταγράψει πάνω από 100 σεισμικά γεγονότα.